

AM-107

April-2023

B.Com., Sem.-IV**CE-203 (A) : Cost Accounting – II**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. માધવ ટ્રાન્સપોર્ટ કંપની 25 ટન શક્તિ ધરાવતી એક ટ્રક સંબંધી નીચે પ્રમાણેની માહિતી પૂરી પાડે છે : 14

ટ્રકની પડતર	₹ 80,00,000
અંદાજિત આયુષ્ય	12 વર્ષ
ભંગાર કિંમત	10%
ડીઝલ ઓઇલ વગેરે ટ્રીપ દીઠ	₹ 2,500 દરેક બાજુ
મરામત અને નિભાવ માસિક	₹ 25,000
ડ્રાઇવરનો પગાર માસિક	₹ 37,500
કલિનરનો પગાર માસિક	₹ 15,000
વીમો વાર્ષિક	₹ 2,25,000
કર વાર્ષિક	₹ 1,20,000
સામાન્ય ખર્ચનો ભાગ વાર્ષિક	₹ 90,000

આ ટ્રક એક શહેરથી બીજા શહેર વચ્ચે એક બાજુના 100 કિલોમીટરના અંતરે માલનું વહન કરે છે. રોજની 2 રાઉન્ડ ટ્રીપ કરવામાં આવે છે અને માસિક 25 દિવસ દોડે છે. જતા ફેરામાં પૂર્ણ ક્ષમતા સુધીનું નૂર મળે છે અને વળતા ફેરામાં 50% લેખે નૂર મળે છે.

ઉપરની માહિતી પરથી ટન કિલોમીટર દીઠ સેવા પડતર શોધો.

અથવા

નીચેની માહિતી પરથી મુસાફર કિલોમીટર દીઠ પડતરની ગણતરી કરો :

વિગત	
બસની કિંમત	₹ 50,00,000
અંદાજિત આયુષ્ય	5,00,000 કિલોમીટર
અંદાજિત ભંગાર કિંમત	₹ 10,00,000
ડ્રાઇવરનો પગાર માસિક	₹ 25,000
કલિનરનો પગાર માસિક	₹ 20,000
રીપેરિંગ માસિક	₹ 10,000
ફાળવવામાં આવેલ ઓફિસ ખર્ચ માસિક	₹ 5,000
ગેરેજ ભાડું માસિક	₹ 5,000
સ્ટેશનરી ખર્ચ માસિક	₹ 10,000
એક લીટર ડીઝલની પડતર	₹ 200

14

ડીઝલનો વપરાશ 8 કિલોમીટર દીઠ 1 લિટર
 ઓઈલ અને પરચૂરણ ખર્ચા ડીઝલ ખર્ચના 10%
 મહિનાના કુલ કિલોમીટર 10,000
 બસની વહન ક્ષમતા (મુસાફર) 40
 વહન ક્ષમતાનો ઉપયોગ (%) 80

2. અથર્વ લિમિટેડ 2022ના વર્ષ દરમિયાન પોતાની 50% ઉત્પાદન શક્તિએ 250,000 સ્માર્ટ વોચ બનાવીને વેચી. તારીખ 31-12-2022ના રોજ પૂરા થતા વર્ષની ઉત્પાદન પડતર નીચે મુજબ હતી : 14

વિગત	(₹)
માલસામાન	25,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	15,00,000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચાઓ	5,00,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચાઓ (50% ચલિત)	10,00,000
ઓફિસના પરોક્ષ ખર્ચાઓ (સ્થિર)	7,50,000
વેચાણ વિતરણના પરોક્ષ ખર્ચા (60% સ્થિર)	5,00,000
વેચાણ	81,00,000

2023ના વર્ષ માટે અંદાજવામાં આવે છે કે

પૂરેપૂરી ઉત્પાદન શક્તિ એ ઉત્પાદન કરવામાં આવશે. ઉત્પાદિત એકમોના 80% એકમોનું વેચાણ થશે.

એકમ દીઠ માલસામાન અને મજૂરી ખર્ચ અનુક્રમે 20% અને 10% થી વધશે.

કારખાનાના, ઓફિસના અને વેચાણ વિતરણના (સ્થિર) પરોક્ષ ખર્ચાઓ અનુક્રમે ₹ 2,50,000, ₹ 2,00,000 અને ₹ 1,00,000થી વધશે.

ચલિત વેચાણ વિતરણના પરોક્ષ ખર્ચાઓ એકમ દીઠ 25%થી વધશે.

પડતર ઉપર નફાનો દર ગયા વર્ષ જેટલો જ રહેશે.

તૈયાર કરો :

2022ના વર્ષ માટે કુલ તેમજ એકમ દીઠ પડતર અને નફો દર્શાવતું પત્રક, 2023ના વર્ષ માટે અંદાજિત નફો અને પડતર દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

ધનિશ લિમિટેડ મોબાઈલનું ઉત્પાદન કરે છે. વર્ષ 2022 દરમિયાન કંપનીએ વાર્ષિક કુલ ઉત્પાદન શક્તિના 70% શક્તિએ ઉત્પાદન કરીને બધું જ ઉત્પાદન પડતર કિંમત પર 25% નફો મળે તે મુજબ ₹ 26,25,000માં વેચ્યું હતું. જેને એકમ ઠીક પડતરની વિગતો નીચે મુજબ છે :

14

વિગત	₹
પ્રત્યક્ષ માલસામાન ખર્ચ	750
પ્રત્યક્ષ મજૂરી ખર્ચ	500
અન્ય પ્રત્યક્ષ ખર્ચ	250
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ (75% ચલિત છે)	200
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ (સ્થિર)	100
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ (75% સ્થિર છે)	200
કુલ પડતર	2,000

આગામી વર્ષ 2023 દરમિયાન કંપનીએ નીચે મુજબ અંદાજ નક્કી કરેલ છે :

કુલ વાર્ષિક ઉત્પાદન શક્તિના 80% શક્તિએ ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવામાં આવશે.

બધા જ ચલિત ખર્ચમાં 10%નો વધારો થશે.

બધા જ સ્થિર ખર્ચમાં 20%નો વધારો થશે.

વેચાણ કિંમત પર 24% નફો અંદાજેલ છે.

તૈયાર કરો :

વર્ષ 2022નું પડતરનું પત્રક

વર્ષ 2023નું અંદાજિત પડતરનું પત્રક

3. ધારો કે કારખાનાના પરોક્ષ ખર્ચ પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 60% અને ઓફિસના પરોક્ષ ખર્ચ કારખાના પડતરના 20% લેખે વસુલ કરવામાં આવતા હોય. ખરેખર થયેલ ખર્ચ નીચે મુજબ છે :

14

વિગત	₹
માલસામાન	5,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	3,75,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	2,50,000
ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચ	2,00,000

10% જેટલો તૈયાર માલ સ્ટોકમાં રહે છે.

વેચાણ ₹ 12,50,000

તૈયાર કરો :

નફા નુકસાનના પત્રક મુજબનો નફો

પડતર પત્રક મુજબનો નફો

મેળવણી પત્રક

અથવા

એક કારખાનામાં કારખાના શિરોપરિ ખર્ચની વસુલાત મજૂરીના 60% અને વહીવટી ખર્ચની વસુલાત કારખાના પડતરના 20% લેખે છે કુલ ખરેખર ખર્ચ નીચે પ્રમાણે છે :

14

વિગત	₹
માલસામાન	20,00,000
મજૂરી	15,00,000
કારખાના ખર્ચ	9,80,000
વહીવટી ખર્ચ	8,50,000

ઉત્પાદનના 10% સ્ટોકમાં છે અને કુલ વેચાણ 51,00,000 છે.

તૈયાર કરો :

નફો નુકસાન દર્શાવતું પડતરનું પત્રક
નાણાંકીય હિસાબો મુજબ નફા નુકસાન ખાતું
મેળવણી પત્રક

4. આશાપુરાએ એક મકાન બાંધવાનો કરાર ₹ 75,00,000માં લીધો. તેણે તા. 1-4-2018ના રોજ કામ શરૂ કર્યું, તારીખ 31-3-2019ના રોજ 80% કામ પૂરું કર્યું. મકાન માલિક પાસેથી પ્રમાણિત કામના 75% લેખે ₹ 39,37,500 મેળવ્યા નીચે આપેલ માહિતી પરથી તા. 31-3-2019ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું કરાર ખાતું તૈયાર કરો.

14

વિગત	(₹)
કરાર પર મોકલેલ માલસામગ્રી	21,00,000
કરાર પર મોકલેલ સામાન્ય પ્લાન્ટ (1-4-2018)	3,75,000
કરાર પર મોકલેલ ખાસ પ્લાન્ટ (1-7-2018)	1,87,500
મજૂરી	15,37,500
પ્રત્યક્ષ ખર્ચ	6,00,000
આડકતરા ખર્ચ	2,62,500
જ્યા પર માલસામગ્રી (31-3-2019)	75,000

વધારાની માહિતી :

તા. 1-10-2018ના રોજ જ્યા પરથી ₹ 18,750ની માલસામગ્રી, ₹ 37,500નો ખાસ પ્લાન્ટ અને ₹ 75,000નો સામાન્ય પ્લાન્ટ ચોરાઈ ગયા હતા.

સામાન્ય પ્લાન્ટ પર 10% અને ખાસ પ્લાન્ટ પર 20% ઘસારો ગણવાનો છે. આશાપુરા મળેલ રોકડના ધોરણે 2/3 નફો નફા-નુકસાન ખાતે લઈ જાય છે.

અથવા

- (A) નીચેની માહિતી દરેક બેચ ઓર્ડરના એકમ દીઠ પડતર તેમજ નફો રજૂ કરે છે વેચાણ કિંમત દરેક એકમ દીઠ ₹ 25 નક્કી કરવામાં આવી છે.

મહિના	બેચનું ઉત્પાદન (એકમોમાં)	માલસામાન પડતર (₹)	મજૂરી ખર્ચ (₹)
જાન્યુઆરી	5,000	15,000	10,000
ફેબ્રુઆરી	5,000	15,000	10,000
માર્ચ	5,000	15,000	10,000

મજૂરી કલાક દીઠ ₹ 2 લેખે ચુકવવામાં આવે છે.

પરોક્ષ ખર્ચા કલાક દીઠ ₹ 10 લેખે વસૂલ કરવામાં આવે છે.

બેચ પડતરનું પત્રક તૈયાર કરો.

- (B) જોબ નં. 555ને લગતી માહિતી એક ઈજનેરી કારખાનાના પડતરનાં હિસાબોમાંથી લેવામાં આવી છે : 7

માલસામાન ₹ 40,000

મજૂરી :

વિભાગ અ : 50 કલાક, કલાક દીઠ ₹ 20

વિભાગ બ : 30 કલાક, કલાક દીઠ ₹ 20

વિભાગ ક : 20 કલાક, કલાક દીઠ ₹ 20

ચલિત શિરોપરિ ખર્ચા :

વિભાગ અ : ₹ 50,000 કલાકો 5000

વિભાગ બ : ₹ 15,000 કલાકો 1500

વિભાગ ક : ₹ 25,000 કલાકો 2500

સ્થિર શિરોપરિ ખર્ચા :

5,000 સામાન્ય કામના કલાકો માટે અંદાજે ₹ 1,20,000

જોબ નં. 555ની કુલ પડતરની ગણતરી કરો.

5. નીચે આપેલ પેટા પ્રશ્નોના એક કરતા વધુ જવાબો આપેલા છે. તે પૈકી ફક્ત એક જવાબ સાચો છે. સાચો જવાબ નક્કી કરો : (કોઈપણ સાત)

(1) નીચેના પૈકી કયા ધંધાને 'સેવા પડતર પદ્ધતિ' લાગુ પડતી નથી ?

(a) વાહનવ્યવહાર કંપની

(b) હોટેલ

(c) હોસ્પિટલ

(d) ઓઈલ રિફાઈનરી

(2) નીચેના પૈકી કઈ આઈટમ વાહનવ્યવહાર કંપની માટે સ્થિર ખર્ચ નથી ?

(a) વીમા પ્રીમિયમ

(b) ગેરેજ ભાડું

(c) ડ્રાઈવરનો પગાર

(d) ડીઝલ

(3) નીચેના પૈકી કયા ખર્ચ વાહનવ્યવહાર ઉદ્યોગ માટે સ્થિર ખર્ચ ગણાય છે ?

(a) પેટ્રોલ

(b) ઘસારો

(c) એન્જીન ઓઈલ

(d) લાયસન્સ ફી

- (4) વેચાણ પડતર ₹ 90,000 છે. નફો ₹ 10,000 છે. વેચાણ પરના નફાનો દર શોધો.
- (a) 11% (b) 10%
(c) 12% (d) આમાંથી એકપણ નહિ
- (5) નીચેનામાંથી કઈ વિગત પડતરના પત્રકમાં દર્શાવામાં આવતી નથી ?
- (a) માલસામાન (b) આવકમાલ ગાડાભાડું
(c) ડિવિડન્ડ ચૂકવેલ (d) આમાંથી એકપણ નહિ
- (6) કરારમાં સ્વયં ભાવ વધક કલમ એટલે
- (a) પડતર વત્તા કરાર
(b) કરારની પડતર + નફો
(c) માલસામાન અને મજૂરીના ભાવ વધારાને કારણે કરાર કિંમતમાં વધારો
(d) આમાંથી એકપણ નહિ
- (7) નીચેનાં પૈકી કઈ વિગત નાણાંકીય હિસાબોમાં નોંધાતી નથી ?
- (a) મૂડી પર વ્યાજ (b) રોકાણોનાં વેચાણ પર ખોટ
(c) કારખાનાનું ધારી લીધેલું ભાડું (d) દાન
- (8) નીચેનાં પૈકી કઈ વિગત પડતરના હિસાબોમાં નોંધાતી નથી ?
- (a) કારખાનાના ખર્ચા (b) વહીવટી ખર્ચા
(c) ડિબેન્ચરનું વ્યાજ (d) વેચાણ ખર્ચા
- (9) કઈ વિગત નાણાંકીય હિસાબોમાં નોંધાતી નથી ?
- (a) માલસામાન (b) વ્યાજ
(c) માલિકનો ધારી લીધેલો પગાર (d) સખાવત
- (10) દરેક જોબની સમય મર્યાદા _____ હોય.
- (a) વાર્ષિક (b) અર્ધ વાર્ષિક
(c) અલગ-અલગ (d) એક સરખી
- (11) નીચેનાંમાંથી કયા ઉદ્યોગમાં જોબ પડતર પદ્ધતિ અપનાવાય છે ?
- (a) સ્ટીલ ઉદ્યોગ (b) મકાન બાંધકામ ઉદ્યોગ
(c) છાપકામ ઉદ્યોગ (d) સીમેન્ટ ઉદ્યોગ
- (12) કરાર પડતર મોટા ભાગે શેમાં ઉપયોગમાં લેવામાં આવે છે ?
- (a) જોબ (b) બેચ
(c) બાંધકામ (d) સેવા

AM-107

April-2023

B.Com., Sem.-IV

CE-203 (A) : Cost Accounting – II

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. Madhav Transport Company supplies the following information in respect of a truck of 25 ton capacity :

14

Cost of truck	₹ 80,00,000
Estimated life	12 years
Scrap value	10%
Diesel, Oil etc.	₹ 2,500 per trip each way
Repair and maintenance	₹ 25,000 p.m.
Driver's salary	₹ 37,500 p.m.
Cleaner's salary	₹ 15,000 p.m.
Insurance	₹ 2,25,000 p.a.
Taxes	₹ 1,20,000 p.a.
Share of General expense	₹ 90,000 p.a.

The truck carries goods from one city to another city covering a distance of 100 k.m. each way. Daily 2 round trips are undertaken and truck runs 25 days in a month. On outward freight is available to the extent of full capacity and on return trip 50% of the capacity.

Workout operating cost per ton kilometre.

OR

From the following information calculate cost per passenger kilometre.

14

Particulars	
Cost of Bus	₹ 50,00,000
Estimated useful life	5,00,000 km
Estimated scrap value	₹ 10,00,000
Driver's salary	₹ 25,000 p.m.
Cleaner's salary	₹ 20,000 p.m.
Repairing	₹ 10,000 p.m.
Allocated office expenses	₹ 5,000 p.m.
Garage rent	₹ 5,000 p.m.
Stationery expenses	₹ 10,000 p.m.
Cost of 1 litre diesel	₹ 200

Average consumption of diesel is 1 litre for every 8 k.m.

Oil and other sundry expenses are 10% of diesel cost

Total kilometre in a month 10,000

Capacity of bus (passenger) 40

Capacity utilization (%) 80

2. Atharva Limited has produced and sold 25000 units of smartwatch at its 50% production capacity in the year 2022. 14

The details of the production cost for the year ended 31st December, 2022 were as follows :

Particulars	(₹)
Materials	25,00,000
Direct labour	15,00,000
Direct expense	5,00,000
Factory indirect expenses (50% variable)	10,00,000
Office indirect expense (fixed)	7,50,000
Selling and distribution indirect expense (60% fixed)	5,00,000
Sales	81,00,000

Estimates for the year 2023 :

The output will be at its full production capacity, 80% of the units produced will be sold.

Cost of raw materials and wages per unit will be increased by 20% and 10% respectively.

Factory, office and selling and distribution overheads (fixed) will increase by ₹ 2,50,000, ₹ 2,00,000 and ₹ 1,00,000 respectively.

Variable selling and distribution indirect expense will increase by 25% per unit.

The rate of profit on cost will remain same as per the last year.

Prepare :

Statement of cost showing total as well as per unit cost and profit for year 2022.

Statement showing estimated profit for the year 2023.

OR

8

Dhanish Limited has produced mobile in the year 2022 at its 70 % production capacity and sold all mobiles to earn 25% profit on cost price at ₹ 26,25,000.

14

The cost per unit is as under :

Particulars	₹
Direct materials	750
Direct wages	500
Other direct expense	250
Factory overheads (75% variable)	200
Administrative overheads (fixed)	100
Selling overheads (75% fixed)	200
Total Cost per unit	2,000

For the next year 2023 it is estimated that

The production and sales will be at 80% production capacity.

All variable expenses will increase by 10%.

All fixed expenses will increase by 20%.

The profit is estimated 24% on selling price.

Prepare :

Unit cost sheet for the year 2022.

Estimated cost sheet for the year 2023.

3. Suppose factory overheads are absorbed at 60% of direct labour and office overheads at 20% of the factory cost. Actual expenditures are as follows :

14

Particulars	₹
Materials	5,00,000
Direct Labour	3,75,000
Factory overheads	2,50,000
Office expense	2,00,000

Assuming that 10% of output is still in stock and sales amount to ₹ 12,50,000.

Prepare :

Profit as per Financial Statement.

Profit as per Cost Statement.

Reconciliation Statement

OR

In a factory, factory overheads are recovered at 60% of labour and office expenses are recovered at 20% of factory cost. Actual expenditures are as under : 14

Particulars	₹
Materials	20,00,000
Labour	15,00,000
Factory overheads	9,80,000
Office expenses	8,50,000
Closing stock is 10% of production and sales is	51,00,000

Prepare :

Statement of cost showing profit or loss.

Profit and Loss A/c as per Financial Accounts

Reconciliation statement

4. Ashapura took a contract to build a building at contract price of ₹ 75,00,000. 14

She started her contract on 1-4-2018, 80% of work is completed on 31st March 2019, she received ₹ 39,37,500 which is 75% of certified work.

On the following details prepare contract account for the year ended 31st March, 2019.

Particulars	(₹)
Materials issued on Contract	21,00,000
General Plant issued on contract (1-4-2018)	3,75,000
Specific plant issued on contract (1-7-2018)	1,87,500
Wages	15,37,500
Direct expenses	6,00,000
Indirect expenses	2,62,500
Materials at site (31-3-2019)	75,000

Other details :

Materials ₹ 18,750, Specific Plant ₹ 37,500 and General Plant ₹ 75,000 were stolen from the site on 1-10-2018.

Depreciation will be charged at 10% on general plant and 20% on specific plant.

Ashapura takes profit to Profit and Loss Account as per 2/3 cash basis.

OR

- (A) From the following data present the cost and profit per unit of each batch order, the selling price is contracted at ₹ 25 per unit. 7

Month	Batch Output (Units)	Material Cost (₹)	Labour Cost (₹)
January	5,000	15,000	10,000
February	5,000	15,000	10,000
March	5,000	15,000	10,000

Labour is paid at the rate of ₹ 2 per hour.

Overheads is recovered at the rate of ₹ 10 per hour.

Prepare Batch Cost Sheet.

- (B) The information given below has been taken from the costing records of an engineering work in respect of Job No. 555 : 7

Material ₹ 40,000

Wages :

Dept. A : 50 hours at ₹ 20 per hour

Dept. B : 30 hours at ₹ 20 per hour

Dept. C : 20 hours at ₹ 20 per hour

Variable overheads estimated :

Dept. A : 5000 hours ₹ 50,000

Dept. B : 1500 hours ₹ 15,000

Dept. C : 2500 hours ₹ 25,000

Fixed overheads estimated ₹ 1,20,000 for 5000 hours.

You are required to ascertain the cost of the Job No. 555.

5. In the following sub-questions, more than one answer is given, of which only one answer is correct. Select the correct answer (Attempt any seven) 14

- (1) In which of the following enterprises 'Operating Costing' is not applicable ?

- (a) Transport Companies (b) Hotels
(c) Hospitals (d) Oil refineries

- (2) Which of the following items is not considered a fixed cost from the view point of a transport undertaking ?

- (a) Insurance Premium (b) Garage Rent
(c) Driver's Salary (d) Diesel

- (3) Which of the following items is considered a fixed cost from the view point of a transport undertaking ?

- (a) Petrol (b) Depreciation
(c) Lubricating (engine) Oil (d) License Fee

- (4) Cost of sales is ₹ 90,000, Amount of profit is ₹ 10,000. State the percentage of profit on sales.
- (a) 11% (b) 10%
(c) 12% (d) None of these
- (5) From the following, which item is not shown in cost sheet ?
- (a) Materials (b) Carriage inward
(c) Dividend paid (d) None of these
- (6) Escalation clause in contract means
- (a) Cost plus contract
(b) Cost of contract + profit
(c) Increase in contract price due to price hike in materials and labour.
(d) None of these
- (7) Which of the following items is not recorded in financial accounts ?
- (a) Interest on Capital (b) Loss on sale of investment
(c) Imputed factory rent (d) Donations
- (8) Which of the following items is not recorded in cost accounts ?
- (a) Factory overheads (b) Administrative overheads
(c) Debenture interest (d) Selling overheads
- (9) Which items is not considered in financial accounts ?
- (a) Material (b) Interest
(c) Notional salary of the owner (d) Donation
- (10) The time limit for every job is _____.
- (a) Annual (b) Half Yearly
(c) Diferrent (d) Uniform
- (11) In which of the following industries job costing is used ?
- (a) Steel industry (b) Building construction
(c) Printing works (d) Cement industry
- (12) Contract costing is mostly used in _____.
- (a) Job (b) Batch
(c) Construction (d) Service